



Zápis ze 7. jednání Výboru pro udržitelnou energetiku RVUR

pondělí 8. 6. 2015, 15:00- 20:00, Úřad vlády, nábř. Edvarda Beneše 4, Praha, sál 047

Přítomní: Václav Bartuška, Jiří Bendl, Ivan Beneš, Jiří Beranovský, Josef Fiřt, Jiří Gavor, Štěpán Chalupa, Petr Kalaš, Jiří Karásek, Martin Kloz, Jaroslav Knápek, Martin Mikeska, Jan Motlík, Jaroslav Maroušek, Irena Plocková, Jan Rovenský, Jana Simonová, Eva Slováková, Jiří Spitz, Miroslav Šafařík, Vladimír Špidla, Václav Šebek, Radim Šrám, Vladimír Vlk, Daniel Vondrouš, Markéta Ročejdlová,

Hosté: Aleš Laciok, Pavel Antonín Stehlík,

Omluveni: Vladislav Bízek, Jana Cicmanová, Filip Černoch, Dana Drábová, František Hrdlička, Jaroslav Klusák, Jiří Koželouh, Jiří Krátký, Antonín Panák, Edvard Sequens, Milan Ščasný,

Průběh jednání:

1) Informace ke Státní energetické koncepci ASEK a další (Petr Kalaš)

Státní energetická koncepce (ASEK) byla schválena vládou s podporou všech ministrů s doplněním dvou paragrafů v usnesení (a) k těžebním ekologickým limitům, kdy situace bude analyzována i s doporučeními, jak s limity naložit, a doplněním usnesení (b) o dodatek, kterým bylo rovněž uloženo MPO ve spolupráci s MŽP a Úřadem vlády potažmo Výborem pro udržitelnou energetiku se zabývat dopady mezinárodních energetických vývojů (Energiewende a případně vytvoření Energetické unie) a dopadů na budoucí českou energetiku a roli energetické efektivity na budoucí českou energetiku do roku 2050. Dodatek otevírá do konce roku 2016 časový a obsahový prostor, aby tam, kde se ASEK jen okrajově aspektů energetické efektivity dotýká, aby výbor odborně vstoupil do spolupráce k této otázce. Během několika týdnů bude proveden plán spolupráce a organizace a rovněž lze očekávat aktivní expertní spolupráci členů výboru i tvorbu externích analýz v oblasti energetické efektivity a prohloubení spolupráce výboru s MPO v této oblasti a významné posílení role energetické efektivity v systému české energetiky.

Byl schválen Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v Česku, kdy byla z materiálu stažena část předpokládající instalaci zařízení na úpravu jaderného paliva v ČR. Na dalších jednáních výbor uvítá k těmto otázkám, představení problematiky a diskusi (Dana Drábová, Václav Bartuška).

Proběhla řada konferencí k Roku klimatu a k cílům udržitelného rozvoje SDGs připravovanými OSN.

Do konce září pod vedením OSN se bude upřesňovat 17 priorit SDGs.

V Paříži koncem listopadu a začátkem prosince se bude vytvářet mezinárodní dohoda o národních závazcích ke klimatu.

Na konferenci **Business and Climate Summit** v Paříži (1500 účastníků) generální ředitel ČEZ vyhlásil, že v roce 2050 bude výroba energie v ČEZ bezuhlíková.

V Bonu probíhala konference ke klimatu, kde se stále projevují odlišná stanoviska rozvojových zemí a rozvinutých zemí.

V Paříži proběhl týden OECD k tématům udržitelností, kde se projednávaly i otázky investic do zeleného růstu a energetiky s aktivní účastí ČR.

V Praze Francouzské velvyslanectví uspořádalo konferenci Cesta do Paříže, aneb co nás letos čeká před klimatickou konferencí COP21, na níž má být přijata nová závazná úmluva o ochraně klimatu. Kromě jiného byly představeny modely, jak řešit emisní redukce, energetickou efektivnost i emise z dopravy.

Byla představena nová členka výboru Eva Slováková (Svaz průmyslu a dopravy) se zkušenostmi s energetikou na MPO, v Bruselu a OECD, kde byla presidentkou pro budovy. Nabízí se i bližší spolupráce expertů s OECD s naším výborem.

Ing. Jana Simonová byla pozvána jako zástupkyně Sociálně ekonomického výboru RVUR, který projevil přání k bližší spolupráci.

2) Geologické faktory územně ekologických limitů těžby hnědého uhlí (Martin Kloz)

Byla podána podrobná analýza ke geologické stavbě, k horninovému zastoupení v území, seismicitě, tektonice, výskytu sesuvů, změně napěťových polí vzhledem k přesunu hmot, ochranným pilířům, rizikovým faktorům, a dalším geologickým faktorům. Dále k zásobám uhlí ze statistických údajů, k vytěžitelným zásobám, podnikatelským zásobám, které těžaři hodlají vytěžit a na které se případně chystají těžbou. Byly probrány otázky povrchové a hlubinné těžby. Hlubinná těžba je reálná na třech lomech, metodou stěnování (80 % vytěžitelných zásob), nebo metodou chodbicování, která sice neovlivňuje povrch, ale výrubnost je jen 10 až 30%, k průzkumné ražbě, k povolení chodbicování na ČSA. Předběžným výpočtem lze celkem získat hlubinnou těžbou cca 50 až 70 milionů tun uhlí. Byly podány informace i z hlediska výhřevnosti, ochranných pásem k minerálním vodám, ke změnám ochranných pásem a autor navrhl některá doporučení pro diskusi.

Podrobně viz prezentace a textové shrnutí.

Závěry:

Prezentace obsahující odborná hlediska i s návrhy doporučení budou rozposlány členům výboru a dále budou diskutovány a vnitřně připomínkovány.

Do srpna výbor zaujme stanovisko, které bude doručeno k rukám premiéra a vlády.

3) Ekonomické souvislosti územně ekologických limitů těžby (Václav Šebek)

Byla podána velmi podrobná socio-ekonomická analýza ve variantních scénářích. Bližší, viz presentace, která bude bezprostředně rozposlána členům k vyjádření, doplnění nebo k upozornění na případné odlišnosti proti jiným studiím.

Diskuse:

Významné závěry z Paříže ukazují, že je vysoce žádoucí v zemích odstranit finanční podpory fosilních paliv a zahrnout plně externality (externí škody z jejich užívání) do jejich cen a zásadně posílit roli energetické efektivity.

Závěry:

Presentace obsahující odborná hlediska bude rozposlána členům výboru a dále bude diskutována a vnitřně připomínkována. Do srpna výbor zpracuje doporučení a zaujme stanovisko.

4) Vliv znečištěného ovzduší na zdravotní stav obyvatel (Radim Šrám)

Presentace se zaměřila na externí škody, pocházející především ze spalování uhlí v domácích topeništích a vycházela z projektu TEPLICE 1.

Byla podána podrobná informace o růstu vrozených vývojových vad, o ovlivnění střední délky života a dalších vlivech na zdraví z rizikových emisí ze spalování uhlí (PM10, PM2,5, polycyklických aromatických uhlovodíků PAU, benzo(a)pyrénu (B[a]P)). O zvýšeném výskytu onemocnění dýchacích cest, které je 6x větší v postižených oblastech než v nepostižených na základě výzkumu projektu Teplice, o zvýšeném výskytu duševních poruch, alergií, endokrinních poruch, srdečně cévních onemocnění a dalších. Nejvýznamnějším zdrojem znečištění ovzduší PM10 jsou z cca 75% lokální topeniště na uhlí. Zvýšené koncentrace PAU nepříznivě ovlivňují: výsledky těhotenství (IUGR, LBW), fragmentaci DNA ve zralých spermích, dýchací funkce – výskyt bronchitid, ovlivňují standardizované úmrtnosti.

17. zasedání WHO z května 2014 označilo, že expozice ze znečištěného ovzduší v Evropě způsobila v roce 2012 – 600 000 úmrtí, dále WHO předložilo závěry, že znečištěné ovzduší a prachové mikročástice s PAU jsou prokázaným lidským karcinogenem (X/2013) a způsobují 15 % všech karcinomů plic. WHO doporučuje standard pro PM2.5 <10 µg/m³. Pro benzo(a)pyrén (B[a]P) je limit stanoven na 1 ng/m³.

Koncentrace mikročástic i benzo(a)pyrénu v ovzduší jsou na území ČR vysoké a pravidelně překračují určené limitní hodnoty mnohonásobně a při inverzích i řádově!

Především riziko karcinogenních polycyklických aromatických uhlovodíků k – PAU vznikajících výrazně v domácích topeništích na uhlí je závažným problémem. K.PAU kam patří (B[a]P) způsobují problémy v těhotenství (IUGR, LBW, působí jako ED), snižují plodnost mužů, vyšší respirační nemocnost dětí, negativně ovlivňují psychický vývoj, způsobují kardiovaskulární onemocnění, cukrovku, nádory. Mikročástice PM1, na které jsou k-PAU vázány způsobují oxidační stres, který urychluje proces stárnutí a výrazně zvyšuje výskyt kardiovaskulárních onemocnění.

Podle nových poznatků z roku 2013 mikročástice menší než 2,5 mikrometru PM2,5 způsobují poškození centrálního nervového systému, podporují autismus, demenci Parkinsonovu nemoc, mozkové příhody a Alzheimerovu chorobu!

DŮSLEDKY ZNEČIŠTĚNÍ OVZDUŠÍ PRO POPULACI PÁNEVNÍCH OKRESŮ

Trvale snížená střední délka života mužů i žen

Trvale zvýšená úmrtnost na srdečně-cévní onemocnění

U dětí narozených v sedmdesátých a osmdesátých letech je nutné očekávat v dospělosti zvýšený výskyt: hypertenze, ischemické choroby srdeční a diabetu 2. stupně

Poškození genetického materiálu (DNA) bude nepříznivě ovlivňovatí příští generace

Byla představena potřeba vzniku projektu PROGRAM TEPLICE 2 pro roky 2016-2019:

Cílem bude navázat na předchozí studia a analyzovat, jaká je současná zátěž populace a zda se populace pánevních okresů Ústeckého kraje a Moravskoslezského kraje liší nebo neliší od kontrolní populace Jižních Čech. Bude monitorováno ovzduší, zejména PM2.5 a PAU (B[a]P) v lokalitách, kde budou studie prováděny. Bude studována nemocnost dětí narozených v letech 2005-2009 do 5 let věku, (stejně pediatrické obvody v okrese Teplice a Prachatice), ovlivnění novorozenců prostředím – analýza deregulace genů, methylace DNA, oxidace DNA, peroxidace lipidů – vztah k vývoji a nemocnosti dětí do věku 2 let, vyšetření respiračních funkcí dětí ve věku 10-11 let (300-400 dětí/okres), bude prováděno studium přenosu genetického poškození mezi generacemi, stanovení kvality spermií u mužů ve sledovaných lokalitách a vývoj úmrtnosti, nemocnosti a střední délky života. Výsledky budou využity pro státní správu a pro podklady k programu zlepšení kvality ovzduší v zónách a aglomeracích ČR.

Závěry:

Presentace bude rozposlána členům výboru a dále bude diskutována a zohledněna při další práci výboru v oblasti energetiky a především u závažné problematiky domácích topenišť na uhlí.

Výbor vítá a doporučuje zpracování projektu PROGRAM TEPLICE 2 pro roky 2016 až 2019.

5) Diskuse, návrh dalšího postupu a doporučení k ekologickým limitům těžby

Proběhla otevřená podrobná diskuse k předneseným příspěvkům směřovaná přednášejícím a rozšiřující pohled i o další aspekty (přírodně cenné lokality, sociální aspekty, zaměstnanost, rovné podmínky pro podnikání, plánování záměrů občanů i firem, a další).

Byly diskutovány i důvody pro zachování územních limitů. Mnohá témata bude vhodné uplatnit i při tvorbě dekarbonizace české výroby.

ČR neplní imisní normy v jemném polétavém prachu (PM₁₀, (B[a]P)) a byl potvrzen význam zdravotního hlediska emisí z uhlí především z emisí z domácích topenišť (70%).

Ukazuje se větší potřeba internalizace externích nákladů, kdy nejsou dostatečně započítávány externí škody na zdraví a majetku. Je třeba diskutovat jaká je správná cena uhlí pro obyvatele a připravovat obyvatele na spravedlivé skutečnosti.

Investiční příprava některých tepláren proběhla včas a příkladně. Je vítána debata k míře OZE a přehodnocení dat k OZE i rostoucí zájem MPO o OZE.

Studie zadané MPO budou v červenci a do konce srpna by měly být zpracovány rovněž environmentální dopady.

Závěry:

Je otevřeno další kolo pro diskuse, kdy Jiří Bendl rozpošle všem členům výboru presentace k připomínkám a v případě presentace Martina Kloze rovněž doplněné o doprovodný shrnující text a během třech týdnů členové pošlou k redakci a autorům připomínky včetně návrhu bodů pro rozšíření pohledu. Rovněž jsou vítány formou připomínek popsané rozdíly v datech, které jsou mezi představenými variantami a studiemi různých týmů včetně zadaných MPO.

Doporučení výboru k limitům je potřeba vytvořit do konce července. Autoři budou reagovat na výboru vznesené i elektronicky dodané další podněty.

6) Energetická efektivnost EnEf – pracovní skupina (Irena Plocková)

Členové pracovní skupiny diskutovali aktuální stav EnEf jako nedílné součásti udržitelné energetiky. Vycházejíce ze stanoviska VUE k ASEK a doporučení dalšího postupu, a dále plnění závazků ČR v rámci NAPEE konstatovali:

1. K červnu 2015 existuje značný časový a výkonnostní nesoulad mezi predikcemi úspor KSE ve smyslu alternativních politických opatření dle čl. 7 EED, uvedených v příl. 1 NAPEE a ohlášených EK;
2. Z časového hlediska se jedná reálně až o 2 roky zpoždění;

3. Výkonnostně se jedná o vyčlenění příp. čerpání nižšího objemu dotací, než bylo původně předpokládáno. Z tohoto důvodu také je třeba přehodnotit možnost dosažení předpokládaných výší úspor KSE;

4. Okolnosti vzniklého stavu nejsou a nemohou být důvodem k změně nastaveného cíle úspor KSE.

Doporučení:

1. Zpracovat srovnávací tabulku k Příl. č. 1 NAPEE, která bude vycházet ze skutečného stavu plnění národního cíle úspor KSE;

2. Navrhnout k diskuzi možná akcelerační opatření vedoucí k dosažení predikované míry úspor KSE za období 2014 – 2016;

3. Porovnat postupy hodnocení úspor KSE u dílčích projektů programů sektorů domácností, služeb a průmyslu;

4. Přezkoumat Strategii renovace budov podle čl. 4 EED, Příloha č. 6 NAPEE, s ohledem na možnost analýzy údajů PENB a energetických auditů zpracovaných ve smyslu zák. č. 406/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dostupné technické, ekonomické a ekologické údaje obsažené v PENB a EA lze jednoznačně využít pro upřesnění uvažovaných scénářů energetického zhodnocení fondu budov a souvisejících investičních nákladů.

Odkaz:

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. května 2015 č. 362 o Státní energetické koncepci České republiky

Vláda

III. ukládá

3. ministru průmyslu a obchodu vypracovat ve spolupráci s ministrem životního prostředí a vedoucím Úřadu vlády a vládě do 31. prosince 2016 předložit analýzu aktuálního a očekávaného vývoje v mezinárodní klimaticko-energetické politice včetně podrobné analýzy potenciálu energetických úspor a efektivnosti a scénářů konečné spotřeby energie a elektřiny v České republice do roku 2050,

7) Různé

Po projednání problematiky územních ekologických limitů budou projednávány na dalších setkání výboru otázky obnovitelných zdrojů energie (OZE).

Další setkání výboru se uskuteční v červenci.

Zapsal: Jiří Bendl – tajemník výboru

Zápis byl schválen výborem na svém 8. zasedání dne 14. července 2015